ترکی اوقو

ناشری :

معارف کتبخانه‌سی

حقوق طبعی مترجمینه عائددر

۱۳۲۴ سنه رمضان ۴ نده

Татарстан Җөмһүриятенең
Милли китапханәсе
Национальная библиотека
Республики Татарстан

خاریطونوف مطبعه‌سی

قزان .

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

١) طرش بالا

اَحمَد، سَبَقین بله‌یم وآکلایم دیب اوقیدر. سَبَقین تمام آکلامای‌نچه قولندن صالمیدر. آکلاماغان سوزلَرین خَلفه‌سندن صوریدر. سَبَقین بلگاچ کوچروب یازادر. ایکنچی کون خَلفه‌سی ایتوب طروب اوقوغان سبقین کوکلدن‌ده یازا بله‌در. بولای بولغاچ اَحمَد اوقی و یازا بله طورغان بر عالِم کشی بولور انشاء الله تعالی.

٣) یالقاو بالا

اَکرَم، سَبَقین بله‌یم وآکلایم دیب اوقومیدر. آتاسی یبارگانکه‌گنه مَکتبکه کیله‌در. مَکتبده خَلفه قوشقانغه‌غنه ایرکسزگنه سَبقنی اوقوغان بولادر. بو حرفنی نیچک اوقورغه کیرک ونیچک یازارغه کیرک دیب بلورگه طرشمیدر. بو سوزدن نرسه آکلانا ایکان دیب برده اویلامیدر. بولای بولغاچ اَکرَم بر نادان وقدرسز کشی بولور. اَکرَم کبی

يالقاو بولودن الله تعالی سزنی صاقلاغای ایدی بالالرم.

٣) عقللی بالا

هادی، بالالر آراسنده ایك عقللی بالا کورنه‌در. هادینی اوده آتا آناسی بیك یاراتالر، چونکه اول بیك یمشاق سوزلی، آتا آناسین بیك طڭلی، آنلرنڭ رضالغین آلورغه بیك طرشادر.

هادینی مکتبده خلفه‌سی ده بیك یاراتادر، چونکه اول درس وقتنده برده سویلشمی، اوینامی، درسنی بلورگه بیك طرشا. هادی، عقللی وادبلی بولغانی ایچون امتحان وقتنده مکافات آلور. مکتبنی قارارغه کرگان بر بای ده هادی‌نڭ عقللی طرغانین یاراتوب، بر کتاب بولك ایتوب بیرگان. بالالر! سزده هادی کبی بولڭز سزنیده هر کم سور.

٤) عقلسز بالا

نادی، برده هادیغه اشاماغان. نادی‌نی مکتبده خلفه‌سیده برده یاراتمیدر؛ چونکه اول درس وقتنده اولطرغان یرنده تیك طرمیدر. هر وقت کوله، طوریغنه اولطرمی، کرسیگه یاطا، آیاقلارین صوزا، یانداغی بالالر برلن اوینی سویلشوب اولطره، سبق اوقوغان کشینی یالغشدرغه طرشا،

کشینک صاچندن طارتا، خلفه‌سی ده آنی قایسی کوننی اوگ
آشقه قایتارمی قالدرا، قایسی کوننی ایبدشلری تنفس گ
چقغانده آنی چغارمی قالدرادر. بالالرم! نادی کبی بولوب
اوزکزنی مسخره حالگه تشره کورمه‌گز، نادی کبی بولساگز
سزنی هیچ کم سومز.

۵) اخلاصلی بالا

عارف بیک کوچک بر بالا بولسه‌ده، صنفنده برنچی بولوب بارادر. چونکه اول درسین بیک اخلاص برلن کوکل بیروب اوقیدر، خلفه‌نک سویله‌گانین هم بیک کوکل برلن طکلیدر، خلفه‌نک یازغانین بیک نچکه‌لب قاراب طرادر. عارف اگر بو اشلرنده اخلاصلی بولماسه‌ایدی، هیچ نرسه اوگرنه آلماز ایدی. آنک بولای اشکه کوکل قویوی، کیله‌چکده‌ده بختلی بولوینه سببدر. چونکه‌اول بولای بولغاچ مکتبده اوگرتلگان نرسه‌لرنی بارنده بلوب چغار. اوزگزده بله‌سزکه بلگان برلن بلمه‌گان تیگز بولمیدر. یعنی بلگان هر قایچان بلمگاندن بختلی بولادر.

۶) اخلاصسز بالا

ظریف! سین نی قدر اخلاصسز، خلفه‌ڭ یازغانده قاراب

طُرميسن، خَلفەكْ سويلەگاندە اخْلاص برلَنْ طـُكْلاميسن، اوزگَگە اوقورغە قوشسە كوكْل قويوب اوقوميسن. بالام! برگنە مرتَبە اويلاب قاراالَى: صنفكدە گى كوچك گنە بالالر، كوكْل قويوب اوقوغانغە، اوقى بلەلر، يازا بلەلرْ، صوراغان سوزلرگە يخْشى ايتوبْ جوابْ بيرە بلەلَرْ. سين اون ياشْندە بولسەكدە، درست كنە اوقى بلميسن، يخْشيغنە يازا بلميسن، بر سوز صوراسەلرْ، آوزكدنْ سوزكْ چقمى، سويلەسەكْ بردە آكْلامى سويلَبْ يبارەسن، بوسكا بيك عيَبْ. بركون بولورْ بولاى بولغانكْ ايچون كيملكگە تشْرسن، اوكنورسن لكن اشْ اوزغان بولورْ بالاقايم.

۷) اطاعَتلى بالا

مُطيعْ نى بيك سوەمنْ: چونكە آتاسى آكا بر اشْ بيورسە، تيزركْ طروب اشلەر، آناسى آكا «اوغلم بار كوميچ آلوب قايت» ديسە، هيچ بر جواب قايتارماى يُكْروب كيترە آلور، مكتبدە خلفەسى «طرشە تشرگە كيركْ» ديو آكلاتسە بيك طُرشر. «سويلشمە» ديسە طوقطاب قالور.

آنكْ بولاى طـُكْلاوى، آتا آناسينە وخلفەسينە و بارچە طانيغان كشيلرگە، آنى سودرمشدر، بالالرم سزدە مطيع كبى بولسكز سزنيدە هر كم سور.

٨) اطاعتسز بالا

عاصی، مطیع کبی دگلدر، هیچ کمنی طـکلامیدر
شونك ایچون آنی میندہ سومیمن، باشقه کشیلرده سومید
آکا آتاسی „اوغلم! بار صو کیتر“ دیسه „بیك یراق-طرار
بارم-حاضر بارا آلمیم„ کبی تییشسز سوزلر برلن جوا
قایتارر. شول سببدن آتاسی آکا بیك کوب وقت ج
بیره‌در، هم بیك یخشی ایته‌در.

آتاسی اوده بولمغانده اش بیکرك یامان بولادر. او
بیچاره آناسی بریمش قوشسه، آکا ئللہ نیندی تیشسز سو
لر برلن جواب قایتارادر. بوندای بالاغه الله تعالی جزاسن
بیره‌در: قایچاغنده طـکلاماوی سببندن ئللہ نیندی بلالرگ
طتقن بولادر.

٩) اوگغان بالا

احسن بیك اوگغان بالادر. هر وقت فائده‌لی نرسه‌لرگ
یاصاب طرادر. ایرتن بیك ایرته طرادر، طرغاچوق طهار
آلوب نمازین اوقیدر، صکره آناسینه او اشلرنده بولشاد
قشین ایدنلر سبره-اونی ییشترادر. یین کتو سره-باغچه‌د
چوبلر اوطی باغچه‌غه قازلر کرماسون دیوب صاقلی. مکتب

ده تیك طرمی: خلفه‌سی آلدنده دَرسنی یخشی طڭلی، خلفه یوغنده کوچروب یازا، حُسْنِ خَطْ یازا، حسابْ یازا، کتاب اوقی' همان اشی شول. شولای بولغانغه ایندی اول حاضر ایبدشلرندن یخشی یازاده-اوقیده-حسابنیده دُرُستْ چغارادر.

۱۰) اوکماغان بالا

اِحْسان، اَحْسَنْ شیکلّی تُوگل، اُوَدْه هیچ نرسه اشلیسی کیلمیدر. یوقودَن بیك صوڭ طرادر. طرغاچده آناسی شلته‌لَبْ گنه نمازین اوقیدر. آشاغاچ اچکاچده یه اوینارغه یه یاطوب طُررغه‌غنه باغادر.

مکتبده‌ده وظیفه‌لرین برده یازمیدر. کشیلر سَبَقْ اوقوغانده یازو یازغانده اول چبن‌لر طتوب عمرٌ اوتکاره‌در. اوقو، یازو وهیچ بر هنرْ اوْگرَنه‌سی کیلمیدر. اوسکاچ نیچك دنیاده طرماقچی بولا ایکان؟ اشسز کشی اوز آلدینه اش طابماغان کبی کشیده آشْ اش بیره‌سی کیلمیدر. یَش وَقْتنده اشکه اوگرنمکان کشی اوسْکاچ یه خیرچی یه اوغری بولادر. بوده شونلرنڭ برسی بولمی حالی یوقدر. اوکماغان اِحسانْ کبی اشسز بولودن الله تعالی بارچه‌مزنی صاقلاغای اِیدی.

١١) آتا آناسین سَوگان بالا

بر آتا برلن آنانك علی اسملی بر کوچك اوغلی بار ایدی. بو علی بیك طرش-بیك طکلقلی-بیك عقللی ایدی. آتا آناسی علی نی اوقورغه بیروب یخشی تربیه قیلغانلر، بو یولده بایتاق مشقت طارتقانلر. علی ده آتا آناسینك تربیه-ومشقتن یوقغه چغارمغان. طرشقان، بلکلی بولغان، بایغان. قارتایو سببلی اشدن چقغان آتا آناسین بیك سوگان. آنلرنك طنچ لغی ایچون کیرك نرسه‌لرنی تمام یتشدرگان، آتا آناسی علی دن بیك راضی بولغانلر. هر وقت آنگا خیر دعا قیلغانلر. علی ده اولنکان، آنکده بالالری بولغان. علی آتا آناسین سوگان کبی آنیده بالالری بیك سوگانلر. شولای ایتوب اولده دنیاده بیك راحت یشه‌گان. آخرتده هم حالی یخشی بولور انشاء الله تعالی.

١٢) آتا اناسین سومگان بالا

علی‌نك آولنده ینه بر آتا برلن آنا بار ایدی. بونلرنکده ولی اسملی بر یالغز اوغلی بار ایدی. بونلر بیك فقیرلر ایکان فقیر بولسه‌لرده، ولی‌نك تربیه‌سینه بیك طرشقانلر، اوقورغه بیرگانلر هنر اوکرتکانلر، ولی بایغان. لکن ناچار کوڭلی

بولغانغه ولی آتا آناسین برده باقمی ایکان. آنلرنڭ کییملری
ناچار بولغانغه ولی کوره‌سیده کیلمی ایکان. بیچاره‌لر فقیر
حالده بالالرینه بد دعا قیله قیله دنیادن کیتکانلر. ولی گه‌ده
الله تعالی بو اشینڭ جزاسین بیرگان. فقیرلنگان، بالالری
بای بولسه‌لرده، آتالری کبی ناچار کوڭللی بولغانلر. ولی‌نی
برده تربیه‌له‌مگانلر. ولی‌ده آتا آناسی کبی فقیر حالده بالا-
لرینه بد دعا قیله قیله دنیادن کیتکان. بابالرنڭ «نی
چچسه‌ڭ آنی اوررسن» دیکان سوزلری بیك طوغری کیلگان

۱۳) نازك بالا

کریم، برکون اورامده قارشی کیلگان بر قارت کشیکه
سلام بیردیده، زورلر کبی باروب قولین اوبدی. کریمنڭ
بو اشین بیك یاراتدم بیك شادلاندم، چونکه کریم بو اشی
برلن اوزینڭ بیك نازك بالا بولغانین کورستدی. بالالرم!
سزده کریم کبی نازك بولکز، نازك بالا کبی سوکلی دنیاده
هیچ نرسه بولماز، سزده آنڭ کبی قارطلرغه واوزکزدن اولوغ
لرغه حرمت ایتکز. خیردعالرین آلکز. سزگه بر نرسه بیرسه
لر «رحمت افندم» دیمکدن طارتنماکز. برودن بر کتاب-یا
باشقه نرسه صوراسه‌کز، «افندم مرحمت ایدوب شول کتابنی

بیرسەنه» دیمکدن اویالماکز. سزدن صورالغان سوزلرگه «ایو افندم» یاخود «خیر افندم» دیو جواب بیرکز. نازکلك تربیه کورگان بالالرده‌غنه بولادر، سزده تربیه‌لی نازك بولورغه طرشکز بالالرم.

١٤) طوپاس بالا

سلیم بر کون خلفه‌سینه اچرادیده قولین اوپمه‌دی، حتی سلامده بیرمه‌دی، سلیمنك بواشی بیك طوپاسلق‌در. سلیمنك بو طوپاسلغی، خلفه‌سینه گنه توگل، اول هر کمگه شولای. اول هیچ کمگه سلام بیرمی، هیچ کمنك قولین اوپمی، هیچ کم برلن طانشمی. اوزینه بر نرسه بیرسه‌لر "رحمت افندم„ دیب ایتمی. اوزندن بر نرسه صوراسه‌لر "بلی افندم„ یاخود «خیر افندم» یاخود «بیك یخشی افندم» دیب ایته‌سی اورنده، «اأ» یاخود «یوق» کبی طوپاس جوابلر بیرر. سلیمنی هر کم تربیه‌سز بالا دیب بله‌در. آنك قلبی نیقدر صاف بولسه‌ده هیچ کم آنی سومز، آنك برلن هیچ کمنك کورشه‌سی کیلمز، قایه بارسه‌ده آندن کشیلر قاچارلر. بالالرم! سزنی هر کم سوسون دیسه‌کز سلیم کبی طوپاس بولماکز، کریم کبی نازك بولکز.

١٥) طاماقای بالا

تیمری نیقدر طاماقای بالادر. آناسینك بر نرسه‌نی یشروب قویغانین بلسه، آناسی چقغاننی صاقلابقنه طره، چقغاچده آلوب آشیدر، بر کون کورشینك آلما آغاچینه آلما اورلار ایچون منکان، لکن بولدرا آلماغان. طتوب آلوب بیك یخشی طایاقلاغانلر. طاماقایلق بیك یمان خلقدر کشینی بتونلی اشدن چغارر. تیمری اکر بو خلقین طاشلاماسه بو خلق آنی ترمه‌که قدرلی آلوب بارر. بالالرم! تیمری کبی طاماقای بولودن صاقلانکز یوز صوکزنی صاقلاغان بولورسز.

١٦) طاماقای توکل بالا

شکری، طاماقای توکلدر، بیك قناعتلیدر. شونك ایچون آنی هرکم سوه‌در. اوزینه بیرلگان نرسه‌لرکه راضی بولا، طاتلی طعاملرنی یشروب قویمی. یشروب قویلغان نرسه لرنی ازلبده یرمی. استل یانینه اوطرسه «آش بیرکز» دیب صورامی، بیرکاننی کتوب طرا، چونکه اوزین انطمایاچقلرین بیك یخشی بله‌در. قولینه تشکان آقچه‌نی تیمری کبی حلواغه قانفیت‌غه بترمز. کیلکان بر آقچه‌سین

آدمیلرنی بردە بلمیمن دیدی. جماعت نیچون دیو صوردیلر. مجنون - بزنك آولدە من برگنە مجنو ندە منی هر کون بیلەب قویالر. سز بارگزدە منم کبیدە برگزنیدە بیلەمگانلر دیدی.

قناعت

بروقت برشهردە بیك قاطی آچلق بولدی. خلق بیك فقیر بولوب آشارغە برنرسە طابماز بولدیلر. کونلردە برکون شول شهرنك بایی خادمینە، یکرمی فقیر بالانی چاقروب یکرمی کومچ بیررگە قوشدی. خادم یکرمی کومچنی کوتروب بالالارنك آلدینە قویدیدە ایتدی «سز هرکون شول وقتدە کلوب بررکومچ آلورسز» دیدی. خادم سوزین بترربترمز بالالر بربرسین ترتشوب قصشوب هر قایوسی زورراق کومچنی آلورغە طرشوب بررر کومچ آلوب کیتدیلر. هیچ برسی باینك احسانینە شکر ایدوب دعا ایتمدیلر. آرالرندە بربیك فقیر کشینك امین اسملی بالاسی بار ایدی بیك ادبلی و قناعتلی ایدی ایك صوڭغە قالغان کومچنی گنە آلوب باینك احسانینە شکرلر ایدوب خیر دعالر قیلوب کیتدی صوڭرە بالالر هرکون شول روشچە کلوب کومچلرنی آلوب کیتدیلر. امین دە ایك صوڭغە قالغان کومچنی گنە آلا ایدی برکون امینگە قالغان کومچ

بیك کچکنه ایدی. امین کومچ نی آلوب خیر دعالر قیلوب کیتدی. اوینه آلوب آناسی آلدینه قویدی آناسی کومچنی صندردی ایچنده یکرمی بش صوملق بر آلتون تکه چقدی. آناسی بو خطالق برلن توشکان آقچه‌در دیب بالاسندن بایغه قایتارتدی. بای، «بالام بز اول آقچه‌نی سنکّ قناعتلی و ادبلی بالا اولغانکّ ایچون الشکه تیسون دیوب مخصوص قویغان ایدك بار شادلانوب کیرك ییرگزگه طهکز الله‌تعالی سکا خیرلی عمر و توفیق بیروب کورکم خلقلرکنی آرتدرسون دیوب دعا قیلوب یباردی.

شکر

بر کون رجب اسملی بر بالابیتن یو دیده ایکمك آشارغه اولطوردی. اولطرغاچ مرلداب آناسینه ایتدی «بز نیقدر ات طرمشنده طره‌مز یو قمی ایکمك برلن قابارغه بر بر نرسه؟» آناسی «بار اوغلم قواص بار طز بار دیدی. رجب ایکمك برلن قواص آشی آشی اچم آچوب بتدی ایندی. هر کون ایرته طروب ناچار کیوملر کیوب جیاولب باروب کون بویی قیاش اسسیلکنده آور خدمت ایته‌من. خلق طویغانچه یو قلاب طروب یخشی نعمتلر آشاب یخشی کیوملر کیوب یخشی آطلرغه و عربه‌لرگه اولطروب مشقتسز اشقده

جینگل گنه خدمتلرده بولالر. نیقدر بختسز کشیلرمز »
دیدی. آناسی - آی بالام الحمد لله الله تعالی نلک بزگه بیرگان
بو آزغینه وطره طرغان اویمزگه و کییه طرغان کیوملرمزگه
و سلامتلکمزگه میلیون تلمز بولسه، بارسی برلنده شکر
ایتمك لازم بولور ایدی، چونکه بیك کوب آدملر بار آشارغه
ایکمگی یوق، چغوب تله گن پیر ینه باررغه سلامتلگی یوق،
قایسی نلک کوزی یوق، قایسی نلک قلاغی قایسی نلک قولی،
قایسی نلک آیاغی یوقدر. بالام بیك شکر ایتارگه کیرك » دیدی.
رجب - عجب که انی بزنلک شول ترکلمزگه راضی بولاسن دنیاده
سکا برده مشقتلی اش یوق کبی کورنه سن دیدی.

آناسی - بلی بالام بنم قاتمده چیتن و مشقتلی نرسه شکر
ایتمی طرغان الله نلک نعمتلرین کورمی و طانمی طرغان
قلب در، آندان باشقه هیچ مشقت یوقدر دیدی. شاکر
بولغان قلب نیندی حالده بولسه ده هیچ مشقت کورمس ایمش.

ترتیب

هند اسمنده بر قز بالا بار ایدی. اش لرینك هیچ برنده
ترتیب نی بولغانین بلمیدر ایدی. تگو اسبابندن - یاخود
ایو کرکلرندن بر نرسه نی استعمال ایتسه، اورنینه قایتاروب
بر وقتده قویا بلمیدر ایدی بلکه قایا یتدی آنده قویوب

قالدره‌در ایدی. بر کون بو هند او یماغین ازلرگه طوتندی نی قدر ازله‌سه‌ده طابا آلمادی. عاجز بولغاچ کورشی قزی سلیمه‌دن باروب او یماق صورادی: او یماغکنی بیرسنه زنهار، شو لای او یماغم کرك بولغان صایون ازلَبْ باشم اَیْلَنوب بته‌در دیدی.

سلیمه - نیك آلای کیرك بولغان صایون طابا آلمیسن دیدی.

هند - او زمده بلمیم اگر بیره آلمازسكْ اَیْتْسَنه کم تیز رك بیرر ایکان آندن باروب صورار ایدم دیدی.

سلیمه - قرنداشم دوستم خوش کلدكْ منه او یماق آلْ، ولکن اَیْتْسَنه زنهار نی ایچون هر نرسه‌نی صوراغه اَوَّل مکا کله‌سن دیدی.

هند - سکانرسه ایچون کلْسَمْ سن نرسه‌نی بیرورگه حاضر لگان کبی تیز وك او رندن آلوب بقنه بیره‌سن. امّا باشقه‌سینه بارسامده آلای تیز وك بیره آلمیدر دیدی.

سلیمه - بله‌سنمی نیدن آلای من نرسه‌نی تیز وك او رندن آلوب بیره آلامن.

هند اگر بلسه‌م من او زمده کشی قارشینه باروب نرسه صوراو بلاسندن قوتولور ایدم دیدی.

سلیمه - بونڭ سرّی شوللر که، هر نرسه‌نی بوشاغاچده اوزینڭ بیلگولنگان اورنینه قویارغه کرک. من اورنینه قویلمی قالغان بر نرسه‌نی کورسه‌م چدی آلمیم‌یورگم‌بوزلادر دیدی.

هند - اول اش بیک چیتن، منم‌اشم کوب، هر نرسه‌نی اورنینه قویوب یررگه یتیشه آلممین دیدی.

سلیمه - سن هر نرسه‌نی اورنینه قویغانده‌ازله گنده‌گی قدرلی وقت ضائع ایتمیسن اویلاب قاره الی، نرسه صوراب کورشیلرنڭ قاتینه‌بارومی. یاخود نرسه‌لرگنی هر قایوسین ترتیب‌لب اورنینه قویومی سڭا چیتنرک ایکان دیدی.

هند - اماسلیمه‌تیوشلی‌سوزنی‌سویله‌دڭ، من بوگوندن صوڭ الله تله‌سه سنڭ قاتڭا برده یموش برلن کلمه‌م دیدی.

سلیمه - نیک؟ الله کیفڭ کیتدیه‌ی قرنداشم دیدی.

هند - یوق برده کیفم کیتمدی بلکه‌موندن صوڭ هر-نرسه‌نی اورنینه قویارغه کوکلم‌بیک‌اورناشدی، بار نرسه‌منی ترتیبلاب اورنینه قویاچقمن دیدی.

شعر: هر نرسه‌گنی اورنینه قویوب طنچ بولسه‌نه
کرک‌صایون‌نرسه‌گنی تیز وک طابوب آلسنه

K 902.7
Ф94

صدق

حجاج بر کون خطبه اوقیدر ایدی. برایر طوردیده «بیك اوزاق سویله‌دك نمازنك وقتین اوزدراسن وقت سنی کوتمیدر - الله قاتنده عذرك قبول ایدلمز» دیدی. حجاج بیوردی بو ایرنی حبس ایتدیلر. ایرنك قومی حجاجگه کلوب عذر ایتدیلر - خلاصین استه‌دیلر - اول مجنوندر دیدیلر. حجاج «اگر مجنون اولغانین اوزی اقرار ایتسه یبارەم» دیدی. ایر الله صاقلاسون - الله تعالی منی سلامت قیلغان ایکان «منِ مبتلی من» دیب ایتمکدن دیدی. بو خبر حجاجگه ایرشکاچ راست سوزلی اولدغی ایچون عفو ایتدم» دیدی. ثعالبی.

حکایت

بر پادشاه بر کشینی عیبی ایچون اولتررگه قوشدی «جاندن امید کیسکان کشی تلینه نی کلگاننی سویلر» دیدکلری کبی، بو بیچاره‌ده تلینه کلگاننی سویلرگه و پادشاه‌نی سوکرگه خورلارغه طوتندی پادشاه «بونی سویلی» دیو حضورنده‌گی وزیرلردن صورادی. بر عقللی وزیری «والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس دیدر» دیدی. پادشاه‌نك شفقتی کلدی، بو کمسنه‌نك عیبین عفو ایتدی،

وقانین باغشلادی. مجلسده ایکنچی بر وزیر بار ایدی.
اول ایتدی «بزگه اولوغلر حضورنده یالغان سویلمك
بیوك عیبدر بو کشی آلای ایتمدی بلکه پادشاه‌نی خورلادی
شویله و بویله ایتدی» دیدی. پادشاه بو وزیرنك سوزندن
یوز دوندوردی، وایتدی «آنك یالغانی سنك درست سوزکدن
بکا یخشیراقدر چونکه آنك سوزنده مصلحت بار، اما سنك
سوزك ایچ بوزقلغندن چققان سوزدر، عقللیلر بیوره‌مشلردرکه
«تز ایته طورغان یالغان، بزه طورغان درست سوزدن
یخشیراقدر» دیدی.
فریدون پادشاه‌نك سرای دیوانینه بو بیتلر یازلمش ایدی:
ای برادر دنیا قالماز بر کیمه
کوکلکنی باغلا آنی یارادانه
ملکینه بو دنیانك طایانماغیل
کو بنی اوستر وب اوتوردی آکلاغیل
جان قچان تیز تیز چقارغه باشلاسه
تخت ایله طوفراق برابر طاشلاسه

حکایت درویش

بر درویش بیك محتاج بولغان ایدی. بار وب بر ایبداشی‌نك
اوندن چاپانین اوغرلاب صاتدی‌ده محتاج یرینه طوتدی.

K 902.7

بو اوغرینی طوتوب حاکم گه ایلتدیلر. حاکم قولین کیسارگه قوشدی. چاپان ایه‌سی شفاعت ایتدی «من چاپاننی کیچدم کیسمه‌گز» دیدی. حاکم «سز کیچسه‌گزده حکم شریعت کیچمیدر کیسمك لازمدر» دیدی. چاپان ایه‌سی - دیدکگز راست‌در امّا، هرکم وقف مالدن بر نرسه‌نی اوغرلاسه قولین کیسمك لازم کلمز، بیورمشلردرکه درویشلرنڭ ملکنده برشی یوقدر آنلرنڭ قولنده بولغان هر نرسه، محتاجلرگه وقف‌در» دیو دیدی. حاکم بو کشینڭ قولن کیسمس بولدی، وشلته‌قیله‌باشلادی: ای احمق دنیا سگا طار بولدیمنی شوندای عزیز دوستگزنڭ نرسه‌سندن باشقه اوغرلارغه طاپمادڭ دیدی. درویش ای آبزی ایشتکانگز یوقمی‌که بیورمشلردر: دوستگنی تمام یوده دشماننڭ ایشکینه قونمه دیو، دیدی.

حکایت بر صالح

بر صالح آدم دوشنده بر پادشاهنی اجماخده - بر زاهدنی تموغده کوردی. عجب بو پادشاه‌نڭ جنتده - زاهدنڭ جهنمده بولوینه سبب نی بولدی، خلق بونی کیرسنچه گمان ایده‌لر ایدی دیدی. جواب کلدیکه بو پادشاه درویش کوڭل ودرویش اخلاقلی بولغانغه جنتده‌بولدی. امّا بو درویشنڭ کوڭلی پادشاهلرغه یاقن بولغانغه جهنمده بولدی.

پادشاه و زاهد

بر پادشاه بر زاهدکه ایتدی: تقصیر بزنی بر ده ایسگزگه توشرمیسزمی دیدی. زاهد - بلی الله تعالی نی اونوتقانده سزنی گنه یادمزده طوتامز دیدی.

شعر

تکریم کیمنی قوالاسه هر ایشکه یوگرر
اوزی کیمنی چاقرسه هر ایشکدن دونلرر

نوشیروان

نوشیروانگه آوغه چقغان ییرده کباب پشر دیلر. طز یوق ایدی برسین آولغه طز ایچون یباردی. یبارگانده «طزنی آقچه‌غه آل تاکه یاوز عادت قالوب مملکت‌نڭ هلاکینه سبب بولماسون» دیدی. یانده‌غیلر «بو قدر اشدن نی بولاچق» دیدیلر. نوشیروان «اوّللرده ظلم دنیاده برده یوق ایدی هر کم قلدی شونڭ کبی بر آز ظلم کیتردی ایمدی بو قدر ظلم ایله دنیا طولدی» دیدی. پادشاه بر باغچه‌دن آلما آلوب آشاسه، آنڭ خلقی آغاچین، طامری برلن قوبارر. بس پادشاه یمورقه‌ده ظلم‌نی جائز کورسه آنڭ خلقی ملڭ طاوقنی، ایلدن آلوب چغارر.

عابد و قاراق

بر قاراق بر عابدنك اوينه كروب اوغرلارغه بر نرسه‌ده طابماغاچ بيك اوكغايسزلانلدى كيفى بوزلدى. عابد بونى كورگاچ آستنده‌غى پالاسين آلوب قاراقنك چقه طرغان يولينه طاشلادى. « مسكين محروم واميدسز بولوب چقماسون ديدى :

الله‌نك بنده‌لرى دوشمان كوكلين قيميدر.

سن قايچان شولاى بولورسن آتاك سندن يليدر.

پادشاه و حكيم

بر پادشاه بالاسين بر حكيم‌نك تربيه‌سينه‌بيردى وايتدى اى‌حكيم بالانى‌تمام اوز بالاك كبى تربيه‌ايت» ديدى. حكيم بالانك تربيه‌سنده بيك اجتهاد ايتدى وكوب مشقت چكديسه‌ده بالا كشى بولا آلمادى. حكيم‌نك اوز بالالرى صوك درجه‌ده عالم و فاضل و كامل بولديلر. پادشاه حكيم‌نى حضورينه چاقروب „ اى حكيم وعده گه خلاف ايتدك دوستلقنى يرينه كيتورمدك“ ديدى.

حكيم - اى پادشاه تربيه بر تُرلى بولدى ولكن استعداد تورليچه بولغادر » ديدى: آچى آغاچنك اُرلغين اُجماخ باغينه چچسك مگگو صوينى باللاب آنك توبين

صو غارسنك اوسوب یتکانده همانوق آچی ییمش کیترر .
طاتلی آغاچ‌نک اُرلغی طاتلی ییمش کیترر .

معاویه

حضرت معاویه رضی الله عنه بر کون بیورمشلرکه : تلم بولدره آلغان اورنغه قامچیمنی ـ قامچیم بولدره آلغان اورنغه قامچمنی قویمیمن، حتی منم برلن خلق آراسنده بر قل بولسه‌ده اُزلمیه‌چکدر چونکه آنلر قلنی بو شاتسه‌لر من طارطامن، آنلر طارتسه‌لر، من صالا بیره‌من » دیدی .

خلق

یومشاق سوز طاشدن قاطی قلبلرنی یومشاتر ـ قاطی سوز، یفکدن یومشاق قلبلرنی قاطدرر .   « غزالی »

کورکام خلقلی کشی، یاط کشیلر آراسنده‌ده آنلرنک قرنداشی کبیدر . یاوز خُلُقلی کشی، قرنداشلری آراسنده‌ده یاط کشی کبیدر .   « ابشیهی »

حکایه

بالالری یوق بر بای کشی، وصیت ایتماینچه اولوب کیتدی . خاتون ایردن قالغان بار مالنی آلور ایچون بر حیله یاصادی . اولکنی بر یرگه یشردیده کورشیسندن‌گی باشماق تگوچی‌نی بر آز آقچه‌غه یاللاب کیتردی . وایرینک توشکینه خسته صورتنده یاتقردی . قاضی کیلگاچ خاتون

اوزی تله گانچه وصیت ایتدرمکچی بولدی. قاضی کیلدی. وصیتنگ نیدر» دیوب صورادی. آورو «افندم! عمرمنگ اوّلندن بو کونگهچه برگه عمر ایتکان خاتونمغه بار مالمنی قالدرماقچی ایدم. لکن بو کون شولای مناسب کورنهدرکه: یارطی مالم خاتونمغه - قالغان یارطیسی کورشمدهگی بر فقیر مستحق باشماق تزتوچیگه بولسون» دیدی. خاتون اشنگ یالغش بولغانین آنگلاسهده تزگان تدبیری بزلماسون ایچون انداشمهدی.

حکایه

بر نصرانی گناهلرندن توبه ایتر ایچون پوپ آلدینه باردی. قیلغان وسویلهگان گناهلرندن برسی، کورشیسندن اورلاب چالغان کجه ایدی. پوپ «توبهنگ تمامی ایچون اول کجهنی بو کون کورشیگه قایتاروب بیرر گه کیرک، یوقسه قیامت کوننده اول کجه کورشنگ برلن ایکیگزنگ آلدینه کیلوب سینگ اورلغانگغه طانقلق بیرر» دیدی. توبهچی «ایک یخشیسی شولدر، که من‌ده شول وقتده کجهنی موگزندن طو توب کورشیگه قایتاروب بیررمن» دیدی.

حکایه

اینگلیز لورد (مینیستر) لرندن برسی، غوللاندیه

مملکتنده بر آولدن اوتوب بارەدر ایدی. پوچطه خانه
الدینه آطلر آلماشدرغانچه طوقتاب قالدی. شول آراده
پوچطەچیدن ایکی طاوق یمورقەسی صورادی. پوچطەچی
یمورقەلرنی کیتروب بهاسین ایکی یوز آلتون صورادی.
لورد آبطراب «بومملکتده طاوق یمورقەسی شول قدر
قیمت منی» دیدی. پوچطەچی «خیر افندم آلای ایماس
یمورقه ارزندر لوردلر قیمتلیدر: بو آولدن ینه سزنك
کبی بر لورد اوتمك ایچون نیچه یللر کوتمك لازمدر»
دیدی. بوسوز لوردنك خوشینه کیتوب کلدیده بیوردی
ایکی یوز آلتون چغاروب بیردیلر.

حکایه

بر کشی اوزینك اوغلین ایرته طرماغان ایچون
شلتەلەدی. وقزقدرر ایچون «کورشینك اوغلی ایرتەطروی
برکتنده دون ایرته برلن بازارغه چغوب بارغانده بر یانچق
آلتون طابقان» دیدی. ایرتەطرغه یالقاو مالای، اوزینك
یامانلغینك آزدروی برلن «ای آتاقایم سوزك طوغریدر
لکن یانچقنی یوغالتقان کشی مطلقا بزنك کورشینك
اوغلندن ایرته طرغان» دیدی.

حکایه

بر صوقر کشی یوز آلتون تنکه‌نی طوفراقغه کوموب یشرگان ایدی. کورشیلرندن برسی بونی طیوب اورلادی. صوقر آقچه‌نک یوقلغین بلگاچ کورشی آلغاننده سیزدی. لکن هیچ بر شاو شو چغارماینچه کورشینک یانینه باروب ایتدی: کورشی! مینم ایکی یوز آلتون تنکه‌م بار ایدی، آنک بر یوزین طوفراقغه کومگان ایدم، قالغان بر یوزیده طوفراقغه کوموب قویماقچی ایدم، لکن طوفراق آستنده نیچکده قورقنچلی، سزنی اشانچلی کشی دیوب بله‌من، اذن ایتسه‌گز بارنده کیتروب سزگه امانت ایتوب قویار ایدم. کورشی «بیک یخشی ایته‌سز میننده کورشیلک حقنده سزنک ایچون صاقلارمن» دیدیده صوقر کیتدی. بو کورشی، قالغان یوز آلتون‌نیده آلور ایچون تیزگنه آلتوننی اورنینه ایلتوب کومدی. صوقر آلتون‌نی اورنندن طابوب آلغاچ کورشینک یانینه باروب «ای دوستم هر بر صوقر اوزینک اشنده بیک آچق کوزلی بولغانین بوندن صوک بلگل» دیدی.

حکایه

یول باصوچیلر بر‌ونک اوین طالاغانده برسینک

قولینه بر یانچق آلتون توشدی. ایبلشلری قولندن آلماسونلر ایچون، آلتون یانچغین شورپا برلن طولی بر قزانغه صالدیده قازاننی کوتروب آلوب کیتدی. بارغانده „دوستلر! بالالرم اوچ کوندن بیری یلی آچلر، مگا بو بر قزان شورپا ییتر“ دیو قچقرا قچقرا کیتدی. شولای ایتوب آلتوننی ایبلشلرینك قولندن قوتقاردی. ایبلشلری قیمتلیماللرنی بولشوب شغللنگانده بونك بو اشندن عجبسنوب کلشوب قالدیلر.

حکایه

برکون زور بایلردن بری «عمرمده هیچ بر صوراوچینی اوزمدن امیدسزلندروب قایتارغانم یوقدر» دیو ماقتانوب اوطردی. بو سوزنی ایشتوچیلردن بری طروب «افندم! آلای ایسه مگا هم بر درهم (یکرمی تین) بیرگز» دیدی. بای «بایلرنك حالینه کیلشمی طرغان نرسه‌نی صوراد‌گز» دیدی. ایشتوچی «آلای ایسه ایکی ملك صوم بیورگز» دیدی. بای «محتاجلر حالینه مناسب نرسه صورامادگز بولای بولغاچ هر ایکی صورتده سزنی بیرمی قایتاروده ضرر یوقدر» دیدی.

حکایه

برکشی‌نك بر صاران دوستی بار ایدی. برکون

صاراننغه «دوستم! بو کونلرده بر اُزاق سفرگه چغارغه نیتم بار، شول بارماغکده‌غی یُزُکنی بیرگز، کورگانم صاین سز ایسمگه توشوب کوکلم خوشلانر» دیدی. صاران «یُزُکنی بیرمیم، تاکه بارماغکده یُزُکنی کورمگانگ صاین ایسکگه تُشه‌یمده کوکلنگ خوشلانسون» دیدی.

حکایه

بر کشی بر یازُوچی یانینه‌باروب «افندم! فلان کمسه‌گه منم طرفمدن بر خَطْ یازسه‌گزلا» دیوب اوتندی. یازوچی، آیاغم آوریدر دیو عذر کورستدی. کشی «افندم! آیاق آوروی‌برلن عذر کورسته‌سز من بت‌سزدن بر یرگه بارغه اوتنمیم خطنی‌بت‌قول برلن یازالر آیاق برلن یازمیلر» دیدی. یازوچی «افندم! بنیك بلهم لکن من یخشی یازا بلمیم، منم یازومنی اوزمدن باشقه هیچ کم اوقی آلمیلر. خط یازسام مطلق اوزم باروب اوقومق لازمدر، بو آورو برلن طبیعی بارا آلمیم، شول سببدن معذورمن» دیدی.

حکایت

بر شهر قابقاسی یاننده بر تگوچی‌نگ کیبتی بار ایدی. شهردن چقغان جنازه‌نگ حسابین بلور ایچون جنازه چقغان صایون بر چولمککه بر واق طاش صالوب قویا ایدی.

چولمکنی کیبت‌نانگ دیوارینه آصوب قویغان ایدی. بونگ
بواشی هرکم گه معلوم ایدی. کونلردن برکونده بوتگوچی
اوزیده وفات بولدی. برکون بوتگوچینی ازلب بر آدم
کیبتی یانینه کیلدی‌ده تگوچی قایده دیب صورادی.
کورشیسی بولغان کیبتچی «اول چولمککه توشدی» دیو
جواب بیردی.

حکایت

طایاقغه‌طایانغان بر قارت اورطاغه‌ بگلوب یرر ایدی.
بریکت مسقل‌ایتوب بو قارتغه «بابای‌قاره! بو یيه‌نی قایدن
کوبمیگه آلدگز؟ میننده برنی آلور ایدم» دیدی. قارت
«عمرگز بولوب صبر ایتسه‌گز بو يیه سزگه‌ده بر دانه
بوش بیرله‌چکدر» دیدی.

حکایت

برکشی کیچ برلن قاراگغیده مونچه‌غه بارادر ایدی.
دوستلرندن بری اچراب «منم برلن» مونچه‌غه کیلگز»
دیو چاقردی. دوستی مونچه‌یانینه قدر سزگه یولداش
بولسامده‌مونچه‌غه‌کره آلمام اشم باردر دیدی. بارا طرغاچ
مونچه‌غه یاقن بر یول صابشنده دوستی آیرلوب
کیتدی بوکشی طیمی قالدی. آرطلرندن بر کیسه‌چیده
(کسه گه‌کروچی) کیله‌ایدی. بوکشی دوستی دیوب یوز

آلتون برلن طولی یانچغین چغاروب کیسه‌چیگه بیردی ده «ای برادر مونچه‌دن چقغانچه بو امانت سزده طُرسون» دیدی. کیسه‌چی یانچقنی آلوب اول کشی مونچه‌دن چقغانچه کُتوب طردی. کشی مونچه‌دن چقدی، کییملرین کیوب یولینه کیته‌باشلادی. کیسه‌چی «ای یکت آقچه‌ڭنی آل‌منی بو کون اشمدن قالدردڭ» دیدی. یکت «نیندی آقچه؟ سن کم؟» دیدی. کیسه‌چی «من بر کیسه‌چیمن، سن بو آقچه‌نی بڭا امانت ایتدڭ» دیدی. یکت «آلای بولغاچ نیچك قایتاروب بیره‌سز» دیدی. کیسه‌چی «اگر اوز هنرم برلن آلغان بولسه‌م ملڭ آلتون بولسه‌ده قایتارماز ایدم. مگر سز بونی امانت ایتدڭز، امانت‌که خیانت ایتمك اولماز» دیو جواب بیردی.

حکایت

برکشی شیطاننی تشنده کوردی. شیطان بیك زیفا بیك ماتور ایدی. کشی، بو حالگه ایسی‌کیتوب «عجب‌سز بیك ماتور ایکانسز، خلق سزنی الله نیندی یمسز و ناچار صورتلرده کورسته‌لر، بر یرده قورقنچ بر یامان ایلمسز صورة کورسه‌ڭ آستینه شیطان صورتی دیوب یازلغان بولا» دیدی. شیطان ـ افندم اول ناچار صورتلرنی یاصاوچی‌لر

آدميلردر، آنلر بيوك بابالرى (آدم) بو ينچه ميكادشمانلردر. قلم دشمان قولنده بولغاچ، سينك نيچكلگكنى بلورگه طرشمى اوزى نيچك تلسه، شولاى ياصيلر» ديدى.

حكايت

بر كون بر تلكى نى كورديلر، كه يغلا طرا باشين كوزين بلمى قاچوب بارادر ايدى. برو بو تلكيگه- نى حال بار، نيدن بولاى تمام طوزلوب قاچوب باراسز» ديدى. تلكى تيوه نى مسقل ايتوب مسكين نى تمام اشلدن چغارغانلر، شوندن قاچوب بارامن» ديدى. كشى اى احمق! تيوه گه سينك نى مناسبتك بار. قاى تشك سينك تيوه گه اشاغان؟ آنداى يراق احتمالدن قاچاسن» ديدى. تلكى- اى افندم تيك طر، اگر حاسدلر اتّفاق برلن „منه بو تيوه“ ديب ايتسه‌لر، من شول بلاغه تشه قالسه‌م، كم حالمنى تيكشروب حقيقت نى ميدانغه قويارغه‌ده مينى قوتقاررغه طرشور؟ بر مرتبه ايترگه ممكن طرشسونده، اول حقيقة‌نى ميدانغه‌قويغانچه مينم جانم چغار. تجربه‌لى كشيلر-عراقدن دوا كيلگانچه، يلان چاقغان جانى چغار ديو بيورمشلردر» ديدى.

بر حكيم نك بالالرينه وصيتى

بر حكيم، بالالرينه نصيحت ايتدى: اى جانلرم بالالرم!

هنر اوگرنگز؛ چونکه دنیانڭ دولتی اشانچسزدر. مرتبه وریاست ایسه، شهر قاپوسندن چقماز. آلتون وکموش ایسه، قالوی بیك قورقنچلیدر؛ که بارین بریولی اوغری آلور، یاخود خواجه‌سی برماب طوتوب بترر اما هنر، ایسه، هر قایچان چغوب طروچی کوزلو - واشانچلی دولت‌در. هنرلی کشی دولتی کیتودن قایغرماز؛ چونکه هنر اوزی دولت‌در. هنرلی کشی هر قایه بارسه، تورگه اوطرر وحرمت کورر. اماهنرسز، قایه‌غنه بارسه‌ده توبن اوطرر، وقاطیاق کورر" دیدی.

بیت: بر وقتنی شامده زور فتنه بولدی

هر کمسنه اورنیسندن یویلدی

اوقوغان آغای (١) اوغلی وزیر بولدی

اوقوماغان دولتلیلر خور بولدی.

حجاج ظالم

حجاج ظالم بغدادده امیر ایدی. برکون بغدادغه دعاسینڭ قبوللغی بلنگان بردرویش کیلدی. حجاج درویشنی چاقروب اوزی ایچون بر خیر دعا قیلونی اوتندی. درویش قولین کوتروب مناجات ایتدی وایتدی: الهی! بوبنده‌ڭنڭ جانین تیزرك آلاکور" دیدی.

(١) آغای - فلاح - موژیك - کرستیان - آول کشیسی.

حجاج بو سوزگه عَجَبلَنوب - ای درویش! الله ایچون

اَیتسنه بو نیندی دعادر" دیدی. درویش افندم! بو سوزنک

ایچون و بارچه مسلمانلر ایچون خیر بولغان دعادر: چونکه

سز اولسه‌گز گناهگز کَمْ بولور، مسلمانلرده بلاگزدن

قوتولر" دیدی.

او بسز کشیلر

بر بیك یارلی کشینك بر آطی بار ایدی. اول آطنی

آرانده بیلەدی‌که، آنك قیرغی تیگنه‌گه - باشی تَرَزه‌گه طابا

کیلدی. صکره اوزی اورامغه چغوب - جماعَت! بونده

بر تماشا بار: آطنك باشی قیرق اورنینه - قیرغی باش اورنینه

کیلگاندر" دیوب قچقردی. خلق بو نیندی عجب ایکان

دیوب قارارغه کیلدیلر.

فقیر، کیلگان بر کشیدن یکرمی تین آقچه آلوب

آط یانینه، اوزینگنه کرتوب چغاردی. چقغان بر کشی

اوزینك آلدانغانندن اُیالوب هیچ بر سوز سویلەمەی

کیتوب باردی. شولای ایتوب فقیر بایتاقغنه آقچه یاصادی.

تیوه برلن ایشك

بر تیوه برلن ایشك بایتاقغنه زور بر صونك یانینه

کیلدیلر. ایکنچی یاقغه چغار ایچون تیوه آلدن کروب،

ایشك آنك آرتندن صاقلانا صاقلاناغنه کیلدی. تیوه صونك

اورطاسینه ییتکانده ایشاکگه قچقردی: ایمدش برده قورقما
صو تیرن توگل ، باری مینم قرصاق آستمدنغنه دیدی .
ایشاك ـ ای احمق تیوه ! سینكڭ قرصاق آستکدن بولغان
صو ، منم صرطمدان اوتکاننی بلمیسکمنی دیدی .

کشینكڭ یازووین اوقوماگز

بر یازوچی خط یازادر ایدی . بر کشی بونكڭ یازغانین
قاراب طرغانغه کیرکلی سوزلرین برده یازا آلمادی . عاجز
بولغاچ ـ بر آحمق ـ جوار ـ قباحت کشی یانمغه اوطرغان ،
نیگنه یازسه‌م ، قاراب اوطره‌در . شول سببدن بیك کوب
کیرکلی سوزلرمنی یازا آلمیمن دیب خطقه یازب تمام
ایتدی . احمق بو سوزلرنی اوقوغاچ ای برادر والله من
سزنكڭ خطگزنی اوقومادم نیچون منی احمق جولر دیب
سوگه‌سز دیدی . یازوچی ـ اَیْ آحمق اگر منم خطمنی
اوقوغان بولماسه‌ڭ ، منم احمق دیب یازغانمنی قایدن بلدڭ»
دیدی .

بر معنی‌نی ترلیچه تعبیر

بر پادشاه . تشنده بار تشلرینكڭ قیلغانین کوردی .
برتش یوراوچیدن تعبیرین صورادی . تش یوراوچی-
اَی پادشاهم ! بارچه بالالرڭ ـ ویاقن قرنداشلرڭ اوزکدن

اُلْكْ اُولَرْلَرْ دیدی. بادشاهغه بو خبر اوکایسز بولوب قایغولاندی، تش یوراوچینی یابارغه قوشدی. ایکنچی بر تُش یوراوچیدن صورادی، اول ایتدی: سز بارچه بالالرکز - وقرنداشلرکزدن اُزُن عمرلی اولورسز دیدی. پادشاهغه بو سوز خوش کیلوب بیوردی، تُش یوراوچیغه کییملر - و بیك كوب ماللر بیردیلر.

سعدی برلن آنكْ آناسی.

شیخ سعدی (رَحِمَهُ الله) سویلیدرکه: بر وقت یَشْلُكْ بیكْللكی برلن قارچق آنامغه قچقروب سوز قایتاردم. کوردم که کوکلی رَنْجُوب بر بچماقغه اوطرغان اَیتهدر: اَیْ بالام! بالا وقتکنی اُنطقانغه کوره بو قاطیلق نی قیلامسن. منم قچاغمده، یرْگان - و بر نرسه قیلورغه کوچكْ ییتمه گان زمانتی اُنطقان بولماسه ایدكْ، بوکون سن آرسلان کبی قوتلی، من بایغش کبی بیچاره آناکه بو قاطیلقنی قیلماز ایدكْ.

شعر:

اُجماخ یرطین استهسهكْ آناكْ آیاق آستنده
حق رضاسین استهسهكْ آناكْ آیاق آستنده
هر ایکیسین استهسهكْ آتاكْ آناكْ راضی قیل
دنیا آخرة قُطْلُرسن آتاكْ آناكْ راضی قیل

سعدی کاوشسز

شیخ سعدی (رحمه الله) بیورمشلردر: هیچ بر وقت دنیانڭ طارلغندان طارایغانم و زارلانغانم یوق ایدی. مگر بر کون مسجدگه بارر ایچون آیاغمغه کییرگه هیچ نرسه طابا آلمادم. یالان آیاق بیلك صنغوب مسجدگه کیتدم. مسجد یانینه بارغاچ بر مسکین نی کوردم که، ایکی آیاغیده یوق. قوللری برلن یرگه طُتنوب شوشوب یریدر. بو مسکین نی کورگاچ الله تعالی نڭ منده بولغان نعمت لرینه، اول قدر شکر ایتدم که، چیتکسز باشماقسزلقدن کیلگان اوڭایسزلقلردن طوزانده کوڭلمده قالمادی.

ایکی دوست

بر کون ایکی دوست سفرگه چقدیلر. بر اورمانغه کرگاچ، یاقنلرندانغنه بر آیو کیلوب چقدی. دوستلرنڭ برسی یاش و قوّتلی - ایکنچیسی قارتراق و ضعیف ایدی. یاش دوست یاشلك قوّتی برلن تیزوك آغاچ باشینه منوب کیتدی. ضعیف دوست منه آلمادی. ضعیف دوست - آیو، یرگه یغلوب سلکنمی یاتقان کشیگه ضرر ایتمی » دیگان سوزنی ایشتکانی بار ایدی. شول سوز بوینچه یغلوب طنسز بولوب یاتدی. آیو کیلوب باشین کوزین ایسنهب

بُرلوب کیتدی. آیو یراق کیتکاچ یاشْ دوست آغاچ باشندن تشدی. کُله کُله دوستی نڭ یانینه کیلوب ـ دوستم ! آیو سینڭ قلاغکغه نی ایتدی » دیدی . ضعیف دوست ـ آش صو یانندەغی دوستلرنی چن دوست دیب بلمه ، بلا کیلگانده قاچمای قولگدن طوتقان کشینی گنه چن دوست بلگل » دیب ایتدی دیدی .

صوڭ